Рівненський державний гуманітарний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ. ІНОЗЕМНІ МОВИ

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 1

Рівне – 2010

ББК 81.2
А – 43
УДК: 81’243

Актуальні проблеми сучасної філології. Іноземні мови: збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 1. – Рівне: РДГУ, 2010. – 152 с.

Збірник наукових праць містить статті з теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:
Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – професор, член-кореспондент Міжнародної слов’янської академії наук, ректор Рівненського державного гуманітарного університету;
Вокальчук Галина Миколаївна – доктор філологічних наук (Національний університет „Острозька академія”);
Гороть Євгенія Іванівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);
Архангельська Алла Мстиславівна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов’янознавства Київського славістичного університету);
Тищенко Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Шульжук Каленик Федорович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Оляндер Луїза Костянтинівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);
Павлова Ольга Іванівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Терещенко Тетяна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);
Адах Наталія Арсенівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);
Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);
Сербіна Тетяна Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №5 від 25.12.2009)

За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 10 — 01.
© Рівненський державний гуманітарний університет, 2010

УДК: 821.134.1-1.09

А.М. РОГАЛЯ, І.М. КРОПИВКО, Н.Р. ДАНІЛОВА

З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ КАТАЛОНСЬКОЇ ПОЕТИЧНОЇ ШКОЛИ

Резюме. *У статті розглядається розвиток каталонської поетичної школи з XIII століття до наших днів. Звертається увага на формування специфічних рис мови і культури Каталонії. Встановлено, що розвиток каталонської культури, зокрема поезії, нероздільно пов'язаний з історією країни.*

Ключові слова: *національна автономія, національна література, каталонська мова, культура, мистецтво, фольклор, любовна лірика, творчість, твір, поетична форма, поезія, поет, поетеса.*

Каталонія – чудовий край Іспанії, північно-східна провінція Іберійського півострова. Краса Каталонії причаровує кожного, хто хоч раз побачив мальовничі пейзажі Піренеїв, зубчасті гори масиву Монтсеррат, численні гірські ріки, водні плеса річки Ебро, прекрасні пляжі Середземного моря, овіяні легендами і сповнені магії старовинні замки й монастирі. Не дивно, що ця краса стала джерелом натхнення для багатьох видатних каталонських художників, письменників і поетів. Коли говорять «література Іспанії», у нашій пам'яті відразу зринають імена Мігеля Сервантеса де Сааведра і Лопе де Веги, Антоніо Мачадо і Федеріко Гарсія Лорки, великих іспано-кастильських письменників. Але Іспанія – багатонаціональна держава, на її території живуть не тільки іспанці (кастильці), але й каталонці, баски, галісійці, і в кожної з цих націй є своя історія, своя мова, своя багата культура, зокрема й поезія. Далеко за межами Каталонії стали відомими імена її самобутніх поетів Жозепа Карне (1884-1970), Карлеса Ріби (1893-1989), Жозепа Вісенса Фош-і-Маса (1893-1987), Сальвадора Еспріу (1913-1985) та інших.

Мета даної статті – дослідити найкращі зразки каталонської лірики, зокрема любовної, з давніх-давен до наших днів.

Процес розвитку каталонської поезії привернув увагу таких дослідників, як С. Гончаренко, М.Абрамова, Вс. Багно, А. Антоновський та інших [1]. Аналіз робіт цих літературознавців та перекладачів свідчить про те, що каталонці мають не тільки свою мову, але й багату древню культуру. Слід зазначити, що велику роль у формуванні специфічних рис мови та культури Каталонії зіграли століття регулярних політичних, культурних та економічних контактів між цим регіоном і південною Францією, особливо Провансом. З усіх іберо-романських мов півострова каталонська мова була ближчою до провансальської, а провансальська література була предметом наслідування каталонських поетів. Усі європейські літератури XI-XIII століть орієнтовані на досвід лицарської лірики Провансу. Причому, на відміну від поетів інших країн Європи, каталонські трубадури перейняли не тільки ідеї та форми культури Провансу, але і його мову. Впродовж декількох століть каталонською мовою поети не користуються; нею говорять, пишуть офіційні документи, історичні хроніки, нею складає свої пісні народ. Ця народна і близька до народу поезія каталонською мовою довгий час існувала лише в усній традиції, і тільки пізніше, значно трансформована, була нарешті частково записана.

Необхідно підкреслити, що з середини XIII століття з'являються перші спроби каталонських поетів перейти на рідну мову. Родоначальником каталонської літератури вважається письменник, філософ і вчений Рамон Льюль. Сутністю усієї його поезії є глибока і щира любов до людей. Льюль відмовляється від провансальської мови і, таким чином, започатковує національну літературну мову.

Проте провансальська мова залишалася однією з мов, якою творили поети Каталонії аж до початку XV століття. Провансалізованим залишається ще довгий час і творчість поетів, які брали участь у поетичних змаганнях, що проходили в Барселоні з 1393 року. Серед тих, хто там прославився і отримав нагороди, - відомі імена братів Джауме і Пере Марк. Марку належать багато поетичних творів любовного змісту. Зупинимось на одній з його любовних кансо (пісень):

В милой нрав мне люб игривый,
чтоб была не из притвор,
станом тонкая на диво,
пусть мне тешит плоть и взор,
любит пусть меня правдиво,
не за деньги иль убор,
и верна, и не злобива [3, 43]

Відомо, що у XV столітті література Каталонії першою в Іспанії пережила період Ренесансу: настала Золота ера каталонської культури, але вона була недовгою. Барселона стає важливим економічним центром Середземномор'я. Росте тяга до знань. Університети у Барселоні стають центрами формування нової культури. Розвитку культури Відродження у Каталонії сприяли постійні контакти з ренесансною Італією. Каталонські гуманісти познайомилися з італійською літературою і мистецтвом: з'явилися в перекладі каталонською не тільки античні твори, але й твори Данте, Бокаччо, лірика Петрарки. У першій половині XV століття у Каталонії формується багаточисленна «італійська» школа поетів-петраркістів: Андреу Фебре, Джорд де Сан Джорд та інші. Збереглося 15 віршів Андреу Фебре, які належать до раннього періоду його творчості, одинадцять з них присвячено темі кохання:

Мое блаженство, горе, ангел мой!
Вдали от вас я дни влачу без цели.
Зачем же, преисполнясь добротой,
вы жизнь мою, увы, не пожалели? [3, 51]

Джорд де Сан Джорд є одним з найвідоміших каталонських ліриків італійської школи. Спадок поета невеликий за обсягом, але багато з його любовної лірики, особливо «Білі вірші», належить до перлин каталонської поезії:

Пред господом я славлю красоту
и добродетель редкостную вашу;
пред господом я славлю ныне ту,
которая всех женщин в мире краше…[3, 58]

Говорячи про петраркізм, варто назвати ім'я відомого ренесансного поета Каталонії Аузіаса Марка. Його цикл «Пісні про кохання» є гімном любовного почуття. У коханні, стверджує Марк, усе звеличує людину, робить її «кращою із закоханих»: і щастя взаємного почуття, і біль розлуки, і гіркота зради. Його вірші захоплюють читача не звучністю рим, а щирістю почуттів, глибиною вираження багатьох відтінків переживань. Твори Аузіаса Марка вже у XVI столітті неодноразово видавалися як у Каталонії, так і в Іспанії мовою оригіналу, в перекладах іспано-кастильською мовою й у двомовних виданнях, і викликали захоплення у багатьох іспанських поетів епохи Ренесансу.

Проте бурхливий розвиток каталонської культури було перервано у кінці XV століття, після того, як відбулося об'єднання Кастилії і Арагону. Поява єдиної іспанської держави у 1470-х роках була підготована усім попереднім історичним розвитком народів Піренейського півострова, зокрема, спільною боротьбою за звільнення від арабського гніту. Централізація держави була прогресивним кроком, однак політика іспанського абсолютизму, починаючи з XVI століття, в усіх сферах мала реакційний характер. Особливо це відбивалося на культурі національних меншин – галісійців, басків, каталонців. Після появи єдиної іспанської держави політика монархії була спрямована проти сепаратистських намірів Каталонії, Галісії, Басконії. Двічі це викликало збройне повстання каталонського народу – у 1640 і у 1716 роках, після чого було заборонено користуватися каталонською мовою як офіційною. Впродовж декількох століть, майже до середини XIX століття, силоміць насаджувалася кастильська мова і культура. Крім того, деякі каталонські письменники і вчені самі назвали рідну мову мовою «черні» і почали писати свої твори латинською чи кастильською. Як наслідок, - література каталонською мовою опинилася у глибокій кризі. Але необхідно підкреслити, що впродовж всієї цієї епохи продовжувала існувати і розвиватися фольклорна поезія. Не припинялася і творчість поетів професійних, особливо тих із них, хто був близьким до народно-поетичної традиції. Серед них популярний поет XVII століття Франсеск Вісенс Гарсія, автор чудових сонетів і десім про кохання; Франсеск Фонтанелья, автор ліричних віршів головно любовної тематики та інші. Твори цих письменників розповсюджувалися списками і були надруковані значно пізніше. Але їх існування означало, що і національна культура, і національна мова живі.

Розвиток економіки, капіталістичних відносин у промисловості Каталонії, всенародна війна проти наполеонівських військ, буржуазні революції XIX століття викликали швидке зростання національної самосвідомості каталонського народу, сприяли відродженню національної культури. Вирішальну роль на цьому етапі, який у Каталонії отримав назву Ренашенси (тобто відродження, оновлення), зіграло романтичне мистецтво. Ренашенса означала не тільки відродження літератури каталонською мовою, яка довгий час була під забороною, але й широкий інтерес до форм і прийомів народної поезії XIII-XVI століть.

Література епохи Ренашенси зіграла надзвичайно важливу культурно-історичну роль. Вона відкрила народу Каталонії перспективу національного розвитку, відродила й збагатила національні культурні традиції, визначила шляхи і засоби художнього пізнання національного буття.

Говорячи про поезію Ренашенси, варто розглянути також і роль видатного поета Джоана Марагаля, починаючи з якого каталонські поети усвідомлюють себе творцями не тільки національної, але й всеєвропейської культури. Марагалю був притаманний своєрідний культ «живого слова». Поет стверджував, що в цьому світі немає нічого чарівнішого за слово, що у слові зосереджені усі чудеса матерії та всі чудеса духа:

Взрасти любовь свою раздумьем и разлукой -
невиданным цветком раскроется она;
отвергни торный путь с его извечной скукой
и, путь свой выстрадав, пройди его сполна [3, 129]

Творчість прихильників Марагаля завершує поетичну епоху XIX століття і дає початок новій.

У XX століття Іспанія вступала під знаком глибокої соціально-політичної кризи. Круті повороти історії визначили складність і різноманітність процесів, які розвивалися у каталонській культурі XX століття. Однією з

рис, характерних для каталонської поезії саме XX століття, є орієнтація на досвід європейської та світової культури. Проте не можна не помітити, що, опановуючи нові прийоми і засоби поетичного вираження, каталонські поети зберігали вірність національній темі.

Більшість каталонських поетів XX століття звертались до мистецтва реалістичного і соціального. Одним із них є Жозеп Карне, який прагнув «об'єктивно», ніби зі сторони подивитися на проблеми людського буття, якими були Життя, Любов, Смерть:

К тебе, любимая, приду
я с гроздью золотою,
и мы ощиплем эту гроздь,
у притолоки стоя,
оставив на потом слова
любви или разлада [3, 141]

Практично всі видатні поети Каталонії XX століття вважали Карне своїм учителем. Одним із них був Карлес Ріба, який починав свою літературну діяльність під впливом поезії Карне. Його творчість сприймалася сучасниками як жива класика. Після поразки республіки він провів декілька років у вигнанні, а, повернувшись у Барселону у 1943 році, до самої смерті активно боровся за поновлення у правах національної каталонської культури. Збірка його віршів «Б'єрвільські елегії» стала орієнтиром для багатьох молодих поетів:

Любовь моя, порой внезапный страх
привычный путь раздумьям преграждает.
Твой взгляд, как прежде, душу согревает… [3, 147]

Слід відзначити, що у 1930-ті роки культура Каталонії зазнала небувалого підйому. Цьому сприяло встановлення республіканського устрою в Іспанії, надання Каталонії статусу національної автономії у 1932 році. В ці роки каталонську мову оголосили по всій території Каталонії офіційною мовою разом з іспано-кастильською; починається викладання рідної мови у школах, збільшується випуск каталонською мовою книжок та періодичних видань. До цього періоду відноситься розквіт реалістичної поезії, яка спиралася на фольклорні традиції. Вимоги самого життя і логіка творчих пошуків привели до реалістичного мистецтва тих поетів, які на початку творчого шляху захоплювалися іншими естетичними школами. Реалістична глибина пізнання дійсності у поєднанні зі свободою поетичного вираження характеризує, наприклад, творчість одного із найталановитіших представників молодого покоління — Джоана Оливе, який друкувався під псевдонімом Пере Кварт. Говорячи про творчість цього поета, варто зауважити, що він послідовно і нещадно руйнував усі канони та штампи любовної лірики, утверджуючи при цьому метод, який каталонські літературознавці визначають як «історичний реалізм»:

Жди меня. Погаси свечу.
Руки раскинув, как крылья,
Я над озером воспоминаний лечу…
Уходи, одиночества я хочу.
Погаси же свечу [3, 175]

Відомо, що поразка республіки у національно-революційній війні у 1939 році означала для каталонської культури і для культури інших національних меншин катастрофу. Всі особливі національні права цих народів було скасовано. Каталонська, галісійська і баскська мови опинилися під забороною, багато діячів культури змушені були або покинути Іспанію, або мовчати.

Однак франкізму не вдалося знищити національну самосвідомість каталонського, галісійського та баскського народів. Їхні літератури виявилися надзвичайно життєздатними і дуже швидко стали відроджуватися, спочатку у підпіллі та вигнанні, потім, починаючи з 50-х років, коли в країні активізується діяльність опозиції, все більш відкрито і в самій Іспанії.

У Каталонії цей процес відродження національної літератури охопив поетів усіх поколінь: разом із старшим поколінням - Ж. Карне, К. Рібою, Ж.В. Фошем, представником середнього покоління - Пере Квартом, у ньому брали участь і десятки молодих, зокрема Сальвадор Еспріу, Габріель Феррате та інші. Творчість Феррате обмежена рамками одного десятиріччя: видані впродовж 60-х років три його поетичні збірки об'єднано у книзі «Жінки та дні»:

Вагон метро. В толкучке я схватился
за поручень у самой двери. Вдруг
мне на руку легла ее рука —
и так легко легла и невесомо,
как тень руки. Я обернулся… [3, 194]

Необхідно підкреслити, що після смерті Франко у 1975 році почався повільний і важкий процес відродження демократії та свободи. Разом з іншими національними спільнотами Каталонія знову отримала національну автономію у 1978 році та автономний уряд у 1980 році. Уведено навчання каталонською мовою в усіх школах, рідною мовою видаються десятки журналів і газет, друкуються романи, драми, вірші. Настала пора оновлення у мистецтві, пора пошуків нових шляхів.

Так, в наш час естафету каталонської поезії перейняла нова плеяда каталонських поетів, у творчості яких поєднані як романтизм, футуризм, модернізм, так і сучасні літературні течії – текстуалізм і інші. Це, зокрема, Карлес Ак Мор, Генрік Казасас, Мікел Баус, Естер Шаргай, Бланка Люм Відаль та інші. Серед них - молода поетеса Ніна Паґа.

Перші літературні твори Ніни Паґи були опубліковані в книзі «Quadernos de Poesia» у Барселоні в 1996 – 1998 роках. У ці ж роки її поезія, разом з іншими поетами групи «Els Trabadors del Ebre», опублікована в тритомному виданні «Recull de Poems». У 1997 році разом з поетом Єусебі Канельєсом Ніна Паґа опублікувала книгу «I nosaltres els alters ampostins». А в 1999 році вийшла у світ перша авторська книга Ніни Паґи «Nuesa», яка до цього часу ще залишається в Україні невідомою. Спробуємо познайомити читачів з особливостями цієї збірки поетеси.

Ніна Паґа – молода поетеса, авторка віршів про любов. Місяць, ніч, ліс, море, хвилі, дощ – образи природи, які виникають перед нами, коли ми читаємо ці вірші. Автор веде нас в найпрекраснішу царину життя – у світ духовної краси людини. І робить це дуже оригінально – двома мовами. Перша частина книги написана каталонською мовою, друга частина – іспанською. Але усі вірші одне ціле - щоденник почуттів, історія душі, музика слів і вірша.

Через усю поезію Ніни Паґи проходять кілька найважливіших мотивів: доля, любов, самотність. Але головне почуття – любов, потреба в любові. Це і бажання любити, і потреба бути коханою:

… seré la mujer – del mundo – más feliz cerca de mi amor, cerca de tí soñando despierta o dormida a tu lado… [5, 58]	…немає щасливішої на світі за ту, біля якої поруч ти вночі і вдень…

Любовній ліриці Ніни не притаманні патетичні заклики, гучні слова. Її поезія – це ніби розмова, яку ведуть між собою «Я» поетеси і «Ти» коханого, але розмова, що проникає в серця інших:

Tus brazos, como rayos me sostenían y yo, Luna, con tu calor en mi noche, un Nuevo día nacía [5, 109]	Руки твої, мов промені сонця, мене огортають ласкавим теплом

Ми не перестаємо дивуватися багатству відтінків почуття любові у цій книзі. Це – любов земна і чуттєва, як у вірші «Amor terrenal»:

Arribares a mi com un explorador Temptejant amb paraules I timides caricies Descobrir el meu humil interior [5,33]	Як мандрівник досліджує природу так ти, сором'язливо і без слів, в мою ледь поринаєш вроду, душі моєї відчуваєш спів

Це – любов віддана і тужлива, як у вірші «Y de repente,… i quieres?»:

Hoy, brilla el sol en nuestra casa pero ya no me da calor, primavera o verano, - da igual - , no hay flores ellas, marchitas, son constancia del otoño de nuestro amor que fue enfriando poco a poco [5,114]	Літо без квітів, без сонця весна, осінь у домі, у серці – зима

Авторові властиве прагнення своєрідно відобразити вікові проблеми людського буття – життя, любов, смерть. Усвідомлення того, що усі смертні, спонукає людину ще більше любити життя:

…pero, ressonara la meva poesia, aixi us seguire parlant i sera la forma de sentir-me -per sempre- amb fanima viva [5, 40]	…але звучить поезія моя, я буду вічно з вами говорити, завжди співатиме душа, бо почуття не можна зупинити

Любов – джерело всього сущого, нескінченності життя, майбутнього. Любов – це сила, гармонію якої ніщо не може порушити. Непідвладна часу любов оспівана поетесою то в образі жінки, то в образі землі, неба або води. Одним із поетичних символів є дощ. Дощ пов'язаний зі смутком і самотністю. Але щойно він пройшов – і все оновлюється, прокидаються нові почуття. Краплі дощу – це «краплини любові»:

…I plou,
i seguirá la meva pluja, per sempre,
encara que surti el sol… [5,81]

…і падає дощ,
і краплі дзвенять…
мов струни душі
до сонця летять

Любов, що звучить у віршах Ніни Паґи, – почуття глибоке, цнотливе і мужнє. Воно очищає людину, робить її кращою.

Гімном коханню звучать рядки з вірша «Loca»:

Que no hay nada más grande
que de amor, llene mi vida vacía
sí, loca por siempre, fiel errante
tu y yo juntos… [5,73]

Життя наповнює любов
найбільше в світі диво,
душа співає знов і знов.
Ми разом…
І – щасливі!

Дарувати душу - так визначив місію поета Федеріко Гарсія Лорка, видатний іспанський поет і драматург XX століття. Поезія Ніни Паґи зрозуміла всім, їй властива безпосередність і щирість, простота та ясна окресленість почуття. Усі люди здатні відчувати, але лише небагатьом дано як скарб зберегти живий спогад про пережите.

Любов до поезії, до всього прекрасного, багаті культурні традиції перетворили Каталонію на світовий центр творчого життя XXI століття. Поява нових імен – закономірний процес сучасного розвитку каталонської поезії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. Испанская поэзия в русских переводах. — М.: Радуга, 1984. — 720с.
2. Испанско-русский словарь. Под ред. Нарумова Б.П. М.: Русский язык, 1988. — 975с.
3. Плавскин З. Из каталонской поэзии. — Ленинград: «Художественная литература», 1984. — 232с.
4. III Recull de Poemes. Publicacions amb Els Trobadors de l'Ebre, 1998.
5. Paga Nina. "Nuesa". — Ulldecona: Serra Industria Grafica, 1999. — 121c.

Резюме. *Рассматривается развитие каталонской поэтической школы с XIII века до наших дней. Обращено внимание на формирование специфических черт языка и культуры Каталонии. Установлено, что развитие каталонской культуры, в частности поэзии, неразрывно связано с историей страны.*

Ключевые слова: *национальная автономия, национальная литература, каталонский язык, культура, искусство, фольклор, любовная лирика, творчество, произведение, поэтическая форма, поэзия, поэт, поэтесса,.*

The summary. *The article dwells on the development of the Catalan school poetry beginning from the XIII century. Special attention is given to the development of particular features in the Catalan language and culture. The article states that the development of the Catalan culture, poetry specifically, is inseparably linked with the history of the country.*

Key words: *national autonomy, national literature, Catalan, culture, art, folklore, love lyrics, creative work, work of literature, poetical form, poetry, poet, poetess.*

Одержано редакцією 27.10.2009.

УДК: 821.161.2 – 32

В.М. МИРОНЮК

ДІАЛОГІЧНІСТЬ АВТОРА І ГЕРОЯ В МАЛІЙ ПРОЗІ МАРКА ЧЕРЕМШИНИ

Резюме. *У статті викладені результати пошуку нових форм вираження авторської свідомості. Визначається взаємозв'язок: авторський голос – оповідач – герой на прикладі новел Марка Черемшини.*

Ключові слова: *авторська свідомість, авторська позиція, авторський голос, наратор, підтекст, монолог, діалогізм, поліфонізм.*

Постановка наукової проблеми та її значення. Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Проблема автора і пов'язане з нею питання про авторську свідомість та форми її вираження є однією з центральних проблем сучасного літературознавства. Засобами вираження авторської позиції зумовлена естетична своєрідність художнього твору, його структурний принцип, завдяки якому всі елементи у творі взаємопов'язані та створюють єдине ціле. Без виділення ідейно-художньої категорії авторської свідомості аналіз мистецького доробку письменника був би неповним, як у всій сукупності, так і в окремості кожного твору. До вивчення

ЗМІСТ

Рогаля А.М. Кропивко І.М. Данілова Н.Р. З історії розвитку каталонської поетичної школи. 3
Миронюк В.М. Діалогічність автора і героя в малій прозі марка черемшини. 7
Михальчук Н.О. Лінгвальні засоби вираження індивідуального стилю автора у прозі Р.Баха. 12
Нестерук В.М. Постмодерністська деконструкція як поєднання текстуальних стратегій. 20
Сербина Т.Г. Речевая агрессия в политическом дискурсе СМИ. 24
Палій В.П. Національно-культурні особливості фразеологічних одиниць із соматичним компонентом у французькій та українській мовах. 27
Козіцька О.А. Функціональний діапазон вставних одиниць у сучасних українських художніх та публіцистичних текстах. 29
Замашна С.М. Особливості лексичного складу англійської мови за межами сполученого королівства. 34
Ярута Н.П. Особливості американської документальної літератури хіх століття. 38
Мороз Л.В. Особистісний пошук життєвих цінностей в романі «Тріумфальна арка». 41
Мороз Л.В Роман-сповідь "Чорний обеліск": особистісне осмислення історії людства і життя людини. 45
Воробйова І.А. Власні імена у творах Агати Крісті. 52
Воробйова І.А. Власні імена в англійських та українських фразеологізмах. 57
Воробйова Л.М. Національно-культурна семантика фразеологізмів з опорним компонентом "Серце" (на матеріалі української, російської та англійської мов). 62
Зубілевич М.І., Бігунова С.А. Importance of listening comprehension skills. 65
Купчик Л.Є. компаративний аналіз семантичного аспекту фразеологічних одиниць з компонентом *«вода»* (на матеріалі німецької, англійської та української мов). 71
Косолапов В.І. Портрети британських лексикографів: Ерік Партрідж і Майкл Ранделл. 75
Цаль Т.В. Лексико-семантичні трансформації англо-українського перекладу фахової лексики з економіки. 79
Синевич Б.М. Мистецтво як джерело національної екзистенції письменників “Празької школи”. 82
Франчук О.Є. Debate Techniques for Exploring True Stories behind Jonathan Swift’s Satire. (Part 1). 87
Миколайчук А.І. Південне мовлення у романній прозі У. Фолкнера. 92
Самковська А.С. Англомовний політичний дискурс як об’єкт лінгвістичних студій. 99
Хмель В.А. Міфологема тіні у романі патріка зюскінда «Парфуми». 103
Турко І.-М.Б. Футуризм та його витоки у світовому літературному процесі. 107
Король О.Ю. З історії дослідження художньої біографічної літератури. 109
Олексійчук Ю.В. Однослівні інтернет-протологізми в словниковому запасі сучасної англійської мови. 115
Кузло Н.М. Особливості перекладу термінів освітньої галузі. 121
Старух О.В. Поняття „Жіноча ідентичність” у світлі ґінокритичних теорій. 126
Джава Н.А. Handlungsorientierter Fremdsprachenunterricht: Wie geht das in der Praxis? (Aus der Praxis - für die Praxis) 129
Лапиніна О.Л. Didaktische Überlegungen zur „Hauslekture"..... 134
Грипич С.Н. Проблематика творів Марка Твена у контексті американської літератури доби реалізму. 138
Поліщук О.С. До питання про тпологію фразеологічних одиниць в англійській мові. 140
Поліщук О.С. Національна специфіка структурно-семантичної моделі фразеологічної одиниці (на матеріалах англійської та української літератури). 145
Відомості про авторів. 149

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ. ІНОЗЕМНІ МОВИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 1

Відповідальний редактор збірника Мороз Л.В.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Ніколайчук Г.І.
Технічний редактор Котяж О.
Комп'ютерна верстка Кречмаровський В.Л.

Підписано до друку 25.12.2009 р.
Формат 60х84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різографічний.
Ум. друк. арк. 25,02. Обл. вид. арк. 29,1. Замовлення № 85/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 **Актуальні проблеми сучасної філології. Іноземні мови: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 1.— Рівне: РДГУ, 2010. — 152 с.**

ISBN 966 — 7281 — 10 — 01.

Збірник наукових праць містить статті з теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

УДК: 81'243 **ББК 81.2**